

for a living planet®

WWF-Belgium

Jaarrapport 2008

Inhoud

WWF-Belgium

Jaarrapport 2008

Naar een levende planeet... door Ronald Biegs, voorzitter van WWF-België	3
Het kader waarbinnen WWF ijvert voor natuurbehoud	4
Samen met WWF! door Damien Vincent, algemeen directeur van WWF-België	5
WWF zet zijn werk in Congo voort	6
Klimaatverandering: een uitdaging van wereldformaat	9
De ecologische voetafdruk meet onze impact op het leefmilieu	11
WWF en het bedrijfsleven	12
Ons educatieprogramma voor jongeren	14
WWF en sensibilisering	15
WWF in cijfers	17
De Raad van Bestuur van WWF-Belgium	18

Redactie en coördinatie : Geneviève Crémer
Eindredactie: Franka Bytebier
Design en productie: www.inextremis.be
© WWF-Vlaanderen vzw, 2009

Coverfoto's: Chris Martin BAHR/WWF-Canon, Frédéric Mauroy – <http://mauroy.eu>, WWF-Belgium,
Adam OSWELL/WWF-Canon, Anton VORAUER/WWF-Canon, David Jenkins/WWF-Canada
Gedrukt op FSC-papier, afkomstig uit goed beheerde bossen

V.U. Damien Vincent, E. Jacquainlaan 90, 1000 Brussel

*De mens leeft in harmonie
met de natuur*

Naar een levende planeet...

De biodiversiteit behouden en de impact van de mens op zijn omgeving beperken – dat waren de twee grote doelstellingen die WWF-België in 2008 heeft nagestreefd, zowel in België als in het buitenland.

WWF probeert deze ambitieuze doelstellingen onder andere te verwezenlijken in de Democratische Republiek Congo (DRC). Herbebossing, samenwerking met de plaatselijke bevolking en soortbescherming zijn drie prioritaire actieterrains.

In 2008 heeft WWF in het westen van Congo een nieuw project van ecotoerisme opgezet dat zich vooral richt op de bonobo's, een mensapensoort die enkel in Congo voorkomt. De bonobo's worden bedreigd door de ontbossing en de stroperij. De eerste toeristen worden in 2009 verwacht en de inkomsten van het project zullen uiteraard besteed worden aan natuurbehoud en gemeenschapontwikkeling.

In Noord-Kivu heeft WWF de taak om het Nationale Park Virunga te beschermen, het woongebied van de vreedzame berggorilla's. Maar het park en zijn bewoners worden rechtstreeks bedreigd door de illegale bosontginning en de grootschalige houtkap. Daarom organiseert WWF aan de rand van Goma herbebossingsprojecten. Tot op vandaag zijn er in Congo al tien miljoen bomen geplant in samenwerking met de bevolking en met plaatselijke ngo's. Tegen 2012 zullen op die manier meer dan 4000 hectare worden herbebost.

De strijd tegen de ontbossing is niet alleen van essentieel belang om bedreigde soorten te beschermen, maar ook de bevolking en onze hele planeet... De ontbossing alleen is immers verantwoordelijk voor 20% van de wereldwijde CO₂-uitstoot.

Tegelijk hebben wij in België allerlei nationale sensibiliseringscampagnes gevoerd: een campagne om de consumenten aan te zetten tot het aankopen van meubelen in hout afkomstig uit goed beheerde bossen, maar ook een campagne over de klimaatverandering met concrete oplossingen om de overheid, de bedrijven en alle burgers in actie te laten komen voor onze planeet.

Samen met bedrijven werken wij aan duurzame partnerschappen die richtinggevend kunnen zijn voor het leefmilieu. 57% van de economische macht op aarde is immers in handen van de bedrijven... zij kunnen dus belangrijke hefboomen vormen voor een verandering in ons dagelijks gedrag.

Elke overheid en ook ieder van ons heeft een rol te spelen. Wanneer wij minder natuurlijke rijkdommen verbruiken of anders gaan consumeren, kunnen wij onze milieu-impact beperken. Dat blijkt ook uit het Living Planet Rapport 2008 van WWF, dat een overzicht brengt van de toestand van de ecosystemen op aarde en de impact van de consumptie per land. In dit verband biedt de 'ecologische voetafdruk' een interessant meetinstrument, waarmee we elk jaar ons verbruik van

natuurlijke rijkdommen en het vermogen van de aarde om die rijkdommen te vernieuwen, kunnen meten en vergelijken. WWF moedigt regeringen aan om bij hun besluitvorming niet alleen rekening te houden met het Bruto Binnenlands Product, maar ook met een milieu-indicator. De belangstelling hiervoor neemt toe en wij hopen dat wij deze dynamiek in de komende jaren ook verder concreet kunnen maken.

Onze toekomst hangt ook voor een deel af van de beslissingen van de Europese Unie. Daarom vragen WWF en vele andere partner-ngo's de Europese leiders om het voortouw te nemen in de strijd tegen de klimaatverandering door te kiezen voor passende strategieën op lange termijn. Eind 2009 moeten alle regeringen in Kopenhagen een nieuw internationaal akkoord sluiten dat de opvolger moet worden van het Kyoto-protocol. WWF krijgt een unieke gelegenheid om een sterke en duurzame boodschap te laten horen bij dit beslissend moment voor de toekomstige generaties en voor de toekomst van onze planeet.

Ronald BIEGS
VOORZITTER

© WWF-Belgium

Het kader waarbinnen WWF ijvert voor natuurbehoud

uitdaging

- De biodiversiteit behouden
- De impact (ecologische voetafdruk) van de mensheid op het leefmilieu verminderen

focus

- 35 prioritaire gebieden (zoals de streek van de Grote Meren in Afrika, Borneo, het Congobekken, Madagascar, het stroomgebied van de Yangtze, de koraaldriehoek, enz)
- 36 prioritaire soorten (zoals de Afrikaanse olifant, de mensapen en de zeeschildpadden, maar ook de ijsbeer, de reuzenpanda, de tonijn, gember, koralen, enz)

bedreigingen

- Landbouw, handel in wilde planten- en diersoorten, verstedelijking, energieproductie, infrastructuurwerken, klimaatverandering, vervuiling.

doelstelling 2020

- De biodiversiteit is beschermd en wordt goed beheerd op de meest uitzonderlijke plaatsen ter wereld.
- De populaties van de ecologisch, economisch en cultureel belangrijkste soorten hebben zich hersteld en doen het goed in de vrije natuur.

doelstelling 2050

- Alle uitzonderlijke natuurgebieden zijn beschermd, waardoor een duurzame toekomst voor iedereen mogelijk is.
- De mens produceert en verbruikt de natuurlijke rijkdommen in beperkte mate, waardoor het mogelijk is het leven in stand te houden. De natuurlijke rijkdommen zijn eerlijk verdeeld.

Samen met **WWF**

Ondanks de financiële en economische crisis was 2008 een positief jaar vol ontwikkelingen voor WWF-België.

Door hun dagelijkse inzet hebben onze 35 medewerkers meegeholpen om het doel van WWF te verwezenlijken: onze kinderen een levende planeet nalaten.

Dat is een grote uitdaging, die wij niet alleen het hoofd kunnen bieden!

Het voorbije jaar doorkruisten bijna 150 vrijwilligers de straten van onze steden, winkelcentra en festivals, ... om onze acties nog meer weerklank te geven. We waren aanwezig op een zestigtal bijeenkomsten en bereikten ongeveer 50.000 mensen.

Onze sensibiliseringscampagnes kregen ook ruime aandacht in de media, met bijna 2000 vermeldingen en onze website wist meer dan 405.000 bezoekers te lokken.

Wij konden in 2008 vooral rekenen op de steun van onze steeds talrijker groep sympathisanten... bijna 88.000 mensen schonken ons hun vertrouwen. Die steun is van cruciaal belang omdat wij daardoor actie kunnen zijn op het terrein, waar de nood het hoogst is, zoals aan de polen of in de Democratische Republiek Congo, maar ons tegelijk ook kunnen richten op de burgers, de politieke overheid en het bedrijfsleven.

Wij willen hier ook wijzen op de rol van de leerkrachten die onze projecten op het vlak van milieueducatie ondersteunen en die hun leerlingen op die manier essentiële informatie bieden over duurzame ontwikkeling, klimaatverandering of de ecologische voetafdruk ...

Al deze bevoorrechte samenwerkingsvormen, die allemaal steunen op onze wetenschappelijke en constructieve aanpak, vormen de onontbeerlijke motor voor onze acties. Zij zorgen voor een kracht waardoor WWF een van de belangrijkste en meest ervaren internationale natuurbeschermingsorganisaties ter wereld kan zijn.

WWF is aanwezig in ongeveer honderd landen, beheert meer dan 1300 projecten en geniet de steun van vijf miljoen leden en sympathisanten over de hele wereld. Het WWF-netwerk telt vijftig nationale afdelingen en regionale programma's. De nationale afdelingen, waaronder WWF-België, zijn statutair autonoom, zamelen hun eigen middelen in en werken volledig onafhankelijk.

Dit verslag biedt u een overzicht van de activiteiten van WWF-België in 2008 en de resultaten van het voorbije boekjaar.

Van harte dank voor uw belangstelling en uw vertrouwen.

Damien Vincent,
ALGEMEEN DIRECTEUR

© WWF-Belgium

WWF-België zet zijn werk in de Democratische Republiek Congo voort

WWF is al meer dan veertig jaar actief in het Congobekken. De WWF-projecten in Congo streven vooral naar het behoud van de biodiversiteit en een duurzamer beheer van de natuurlijke rijkdommen, vooral dan van de bossen.

Een uitzonderlijke biodiversiteit

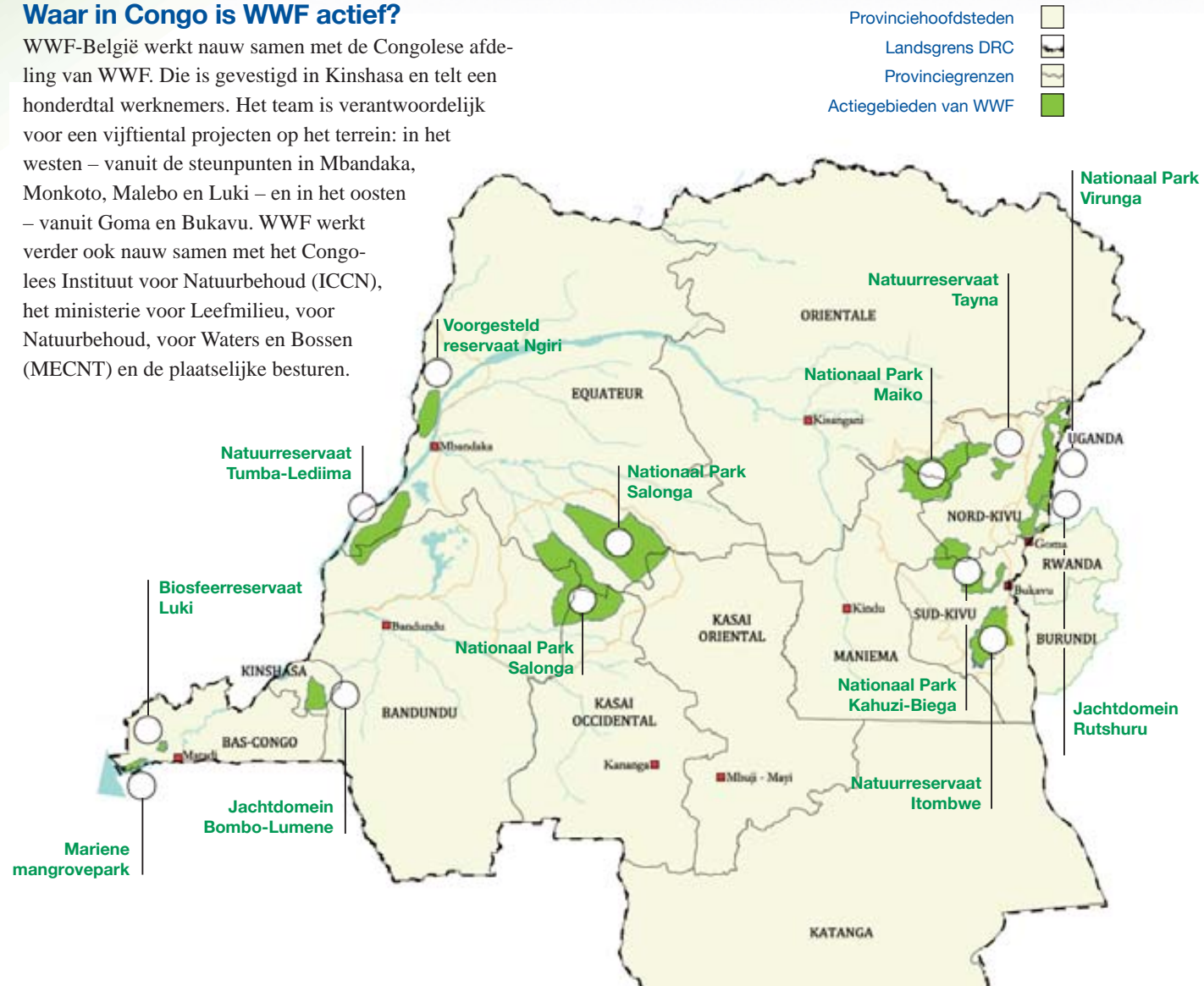
De bossen in het Congobekken, die vooral gelegen zijn in de Democratische Republiek Congo (DRC), zijn het tweede grootste tropisch bosgebied na het Amazonewoud. In deze bossen wonen talloze symbolische diersoorten, zoals gorilla's, okapi's, olifanten en bonobo's. Maar dit waardevolle ecosysteem wordt ernstig bedreigd door de illegale houtkap, de ontginning van delfstoffen, stroperij en de vluchtelingen als gevolg van conflicten.

Actie voor de natuur en de bevolking

WWF steunt een duurzame ontginning van de bossen in het stroomgebied van de Congostroom, en vooral in de DRC. Elk project van duurzame bosexploitatie staat voor drie grote uitdagingen: rekening houden met de natuurlijke omgeving, de sociale rechten van de plaatselijke bevolking en de bosarbeiders respecteren en een leefbaar economisch systeem ontwikkelen.

Waar in Congo is WWF actief?

WWF-België werkt nauw samen met de Congolese afdeling van WWF. Die is gevestigd in Kinshasa en telt een honderdtal werknemers. Het team is verantwoordelijk voor een vijftiental projecten op het terrein: in het westen – vanuit de steunpunten in Mbandaka, Monkoto, Malebo en Luki – en in het oosten – vanuit Goma en Bukavu. WWF werkt verder ook nauw samen met het Congolees Instituut voor Natuurbehoud (ICCN), het ministerie voor Leefmilieu, voor Natuurbehoud, voor Waters en Bossen (MECNT) en de plaatselijke besturen.

Bescherming van het Nationale Park Virunga (noord-oosten)

Een van de taken van WWF in Congo is de bescherming van het Nationale Park Virunga, het eerste beschermde gebied in Afrika. Het park werd opgericht in 1925 en behoort intussen tot het werelderfgoed (UNESCO). Vandaag heeft het Nationale Park een oppervlakte van bijna 8000 km². Het kent een uitzonderlijke biodiversiteit: er zijn tot op vandaag 700 soorten vogels en 200 soorten zoogdieren geteld.

Het Nationale Park vormt het belangrijkste woongebied voor ongeveer 350 berggorilla's. Maar het park wordt bedreigd door ontbossing: als gevolg van de gewapende

conflicten van de voorbije jaren zijn er grote groepen mensen op de vlucht. Die mensen wonen nu in kampen aan de rand van het park. Omdat zij geen brandstof hebben om hun eten te bereiden, gaan ze in het bos op zoek naar brandhout of hout voor houtskool. En daarnaast is er ook nog de illegale handel die is opgezet door mannen in uniformen van allerlei slag.

WWF-België verleent financiële steun aan het **Milieu-programma voor Virunga (PEVI)**, dat vooral actief is op het vlak van herbebossing en bewustmaking van de bevolking. De aanplantingen zijn heel belangrijk voor de plaatselijke bevolking, want daardoor moeten de mensen niet langer in het park brandhout gaan zoeken.

Eco Makala: bomen planten voor de inwoners van Goma

Tegen 2012 moet een oppervlakte van 4000 hectare herbebost zijn. Het project *Eco Makala* wil voorzien in de energiebehoeften van de bevolking, de armoede in de plattelandsgemeenschappen van Masisi en Rutshuru terugdringen en ten slotte ook het Nationale Park Virunga beschermen. Momenteel neemt *makala* (of houtskool) een grote hap uit het gezinsbudget van de bevolking in de streek van Goma. Die houtskool is voor het grootste deel op illegale wijze afkomstig uit het Nationale Park Virunga.

Minister van Ontwikkelingssamenwerking, Charles Michel, en Karel De Gucht, Minister van Buitenlandse Zaken, bezoeken het Luki-reservaat en betuigen zo hun steun aan het herbebossingsproject van WWF-België, april 2008.

© WWF-Belgium

Het Biosfeerreservaat van Luki (Bas-Congo)

Het reservaat van Luki strekt zich uit over een oppervlakte van 33.000 hectare. Uit onderzoek van WWF in 2004 is gebleken dat de ontbossing er vijf keer hoger ligt dan in de rest van de regio. Die ontbossing wordt veroorzaakt door de jacht en de illegale houtkap.

WWF zorgt voor een systeem van sociaaleconomische en ecologisch duurzame ontwikkeling met betrokkenheid van de plaatselijke bevolking. Het **Programma voor de Ondersteuning van Duurzame Landbouwproductie en Voedselzekerheid (PAPASA)** dat in 2008 is opgezet, is specifiek gericht op de organisatie van de productie en van de verkoopkanalen om de voedselzekerheid van de mensen in de buurt van het reservaat veilig te stellen. PAPASA krijgt medefinanciering van de Europese Commissie voor een periode van vier jaar (2008-2012).

80% van de Congolese bevolking woont op het platteland en is voor zijn overleven afhankelijk van de natuurlijke rijkdommen. WWF helpt de plaatselijke gemeenschappen te voldoen in hun belangrijkste levensbehoeften en stelt hen tegelijk beter in staat om de natuurlijke rijkdommen te beheren (opzetten van plaatselijke ontwikkelingscomités, ondersteuning van de gezamenlijke verkoop van producten, ...). WWF steunt de ontwikkeling van activiteiten die inkomsten opleveren en die niet schadelijk zijn voor het ecosysteem.

Bonobo's en ecotoerisme (westen)

De bonobo is een mensaap die alleen in de Congolese wouden voorkomt, tussen de Congostroom en de Kasai-rivier. Maar de soort wordt ernstig bedreigd door de stroperij en de ontbossing.

In 2005 ontdekte WWF een onbekende populatie van ongeveer 7500 bonobo's in de buurt van het dorp Bolobo, op de linkeroever van de Congostroom, op 500 km van Kinshasa. Sindsdien financieren WWF-België en WWF-US een programma om de nieuwe populatie te laten wennen

© Martin HARVEY / WWF-Canon

aan menselijke aanwezigheid met de bedoeling de soort te beschermen en het ecotoerisme te ontwikkelen als bron van inkomsten voor de plaatselijke bevolking. De eerste ecotoeristen worden in 2009 verwacht. Soortbescherming en gemeenschapsontwikkeling zijn dus de uitdagingen die centraal staan in dit project.

De projecten van WWF in Centraal-Afrika genieten de steun van de Belgische Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS), de Nederlandse ontwikkelingsamenwerking (DGIS) en de Europese Commissie.

Klimaatverandering: een uitdaging van wereldformaat

In 2008 koos WWF-België de klimaatverandering als prioritair actiethema, waarrond we een uitgebreide informatiecampagne opzetten. Hoe kun je voorbijgangers, studenten, politici of bedrijfsleiders overtuigen dat ze hun dagelijkse gedrag moeten veranderen, dat ze iets voor het milieu moeten doen?

WWF liet zijn stem horen tijdens nationale en internationale bijeenkomsten over het klimaatbeleid – tijdens de Raad voor Duurzame Ontwikkeling, tijdens de workshops van de Lente van het Leefmilieu van de federale minister voor Klimaat en Energie en ook bij het opstellen van het Brusselse Klimaat- en Energieplan 2020. WWF heeft trouwens samen met een groot aantal andere partners meegewerkt aan de organisatie van de Europese campagne “Time to Lead”, die de Europese Unie wil overtuigen om het voortouw te nemen in de strijd tegen de klimaatverandering.

Een campagne voor het grote publiek

Eind 2007 lanceerde WWF een uitgebreide communicatiecampagne voor het grote publiek met als symbool de vismens. Dit tweeslachtige wezen verwijst op humoristische wijze naar het beeld van een mens die door het klimaat een metamorfose heeft ondergaan...

Om te strijden tegen de klimaatverandering heeft WWF realistische oplossingen en concrete acties voorgesteld en aangetoond hoe het mogelijk is om elke dag onze impact op het leefmilieu te verkleinen.

Hoe kunnen we ons verplaatsen met een geringere CO₂-uitstoot?

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat onze woning minder energie verslindt?

Hoe gaan we op reis?

Hoe passen we onze eetgewoonten aan?

Het hele jaar door bracht een website over de campagne een aantal handige tips bijeen waarmee iedereen zijn milieu-impact kon berekenen en zich ertoe kon verbinden om die te verkleinen. 14.000 mensen hielpen op die manier mee om 1.426.000 kilo CO₂ te besparen.

De vismensen ontmoetten het publiek in steden en op festivals overal in het land.

© Frédéric Mauroy – <http://mauroy.eu>

© Frédéric Mauroy – <http://mauroy.eu>

© WWF-Belgium

Wereldrecordpoging in Bredene

Als orgelpunt van de campagne organiseerde WWF op 21 juli 2008 een feestelijke dag in Bredene om het publiek te waarschuwen voor de impact die de klimaatverandering heeft op de ijsbeer.

750 mensen vormden er samen de grootste menselijke windmolen. Dit symbolische record was bedoeld om de Belgische bevolking, bedrijven en overheid aan te moedigen om van groene stroom een speerpunt te maken. Vandaag is slechts 2,2% van de elektriciteit die in België wordt verbruikt afkomstig uit hernieuwbare bronnen.

En dit deden we bij WWF-België in 2008 ...

- We lieten de ramen en het schrijnwerk vervangen door vensters in superisolerend glas en ramen in eucalyptushout met het FSC-label.
- Op elke verdieping plaatsten we een schakelaar waarmee we aan het eind van de dag de stroom kunnen uitschakelen om zo verspilling en energieverlies door de standby-functie op toestellen (computers, televisie, video, hi-fi, ...) te voorkomen.
- Bij de aankoop van materiaal bekijken we eerst de ecologische kwaliteiten: we kiezen voor milieuvriendelijke onderhoudsproducten en verf, kringlooppapier en papier met het FSC-label.
- We hebben nu een fietsenbergplaats en een douche om de fietsers in huis wat meer comfort te bieden.
- WWF compenseert alle CO₂-uitstoot ten gevolge van vliegtuigreizen van het personeel – wanneer teleconferenties niet mogelijk zijn.

Anders kopen en minder consumeren? Antwoord op Topten.be

topten.be

De website van Topten biedt consumenten de mogelijkheid om op eenvoudige manier na te gaan welke de minst energievervlindende toestellen zijn die in hun land te koop zijn: wasmachines, koelkasten, droogkasten, maar ook auto's of warmtepompen. Dertien Europese landen hebben al een Topten-website. In 2008 werd de Belgische site elke maand 8000 keer geraadpleegd. Meer info: www.topten.be

Topten.be is een initiatief van WWF-België in samenwerking met Greenpeace België, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Nationale Loterij en de Europese Commissie.

De ecologische voetafdruk meet onze impact op het leefmilieu

Alle twee jaar publiceert het WWF-netwerk het *Living Planet Rapport*, dat de balans opmaakt van de gezondheidstoestand van onze planeet. Het rapport stelt de impact van de mens op de planeet voor met behulp van de indicator de 'ecologische voetafdruk' die het mogelijk maakt om ons verbruik van natuurlijke rijkdommen te vergelijken met het vermogen van de aarde om die rijkdommen te vernieuwen.

Actie bij de voorstelling van het Living Planet Rapport 2008. WWF biedt de reizigers een plaatselijk en biologisch gekweekte rode appel aan: een symbolische manier om iedereen even te laten nadenken over zijn consumptiegedrag. Centraal-Station, Brussel.

WWF wil de ecologische voetafdruk als aanvulling op het Bruto Binnenlands Product promoten als instrument om beleidsmaatregelen te evalueren.

In 2030 zullen wij twee planeten nodig hebben!

De ecologische voetafdruk van elke Belg bedraagt 5,1 hectare per jaar, terwijl de duurzame afdruk slechts 2,1 ha per persoon per jaar mag zijn. Sinds 2006 kan het publiek tijdens festivals, beurzen of andere bijeenkomsten zijn voetafdruk berekenen met *Big Foot*, de multimedia-calculator van WWF. Vorig jaar maakten 130 000 mensen hier gebruik van!

Sinds 2006 hebben meer dan 300 000 mensen hun ecologische voetafdruk berekend. Meer dan 140 000 onderhen namen ten minste één engagement en hebben zo meer dan 90 000 hectare bespaard.

De ecologische voetafdruk van ondernemingen...

Dankzij de samenwerking van WWF met bedrijven is het mogelijk om geld in te zamelen voor natuurbehoudsprojecten en tegelijk de ondernemingen te helpen om hun milieu-impact te verkleinen en de klanten en het personeel te informeren over dit nieuwe milieuvriendelijke initiatief.

Sinds 2006 werkt WWF onder andere samen met de restaurantketen voor kwaliteitsvolle fastfood EXKi. WWF en EXKi hebben samen een strategie met prioritaire acties uitgestippeld om het bedrijf nog milieuvriendelijker te laten werken (zie verder).

Bovendien nemen tien Brusselse KMO's op initiatief van Leefmilieu Brussel deel aan een proefproject om de milieu-impact van hun activiteiten en gebouwen te berekenen. Zij willen namelijk nagaan welke prioritaire acties nodig zijn om die impact te verkleinen. WWF en zijn partners hebben voor elk van de betrokken sectoren specifieke calculators en methodologische handleidingen ontwikkeld.

... en gemeenten

Een eerste geslaagd experiment in Vlaanderen met het project *Milieubarometer* heeft WWF ertoe aangezet om zijn samenwerking met de plaatselijke besturen voort te zetten. De gemeente Boom kreeg een milieubarometer op maat. Brussel, Etterbeek, Watermaal-Bosvoorde en Sint-Gillis verbonden zich ertoe de ecologische voetafdruk van hun gebouwen te berekenen. WWF steunde de gemeenten bij de sensibilisering en informatieverstrekking aan hun inwoners en het gemeentepersoneel.

Meer informatie: www.wwf.be/voetafdruk

WWF en het bedrijfsleven: een levensbelangrijk bondgenootschap voor het leefmilieu

WWF helpt bedrijven om meer te doen voor het leefmilieu dan wat ze volgens de wetten en reglementen verplicht zijn. Op die manier kunnen de ondernemingen zich opwerpen als pionier in hun sector.

© WWF-Canon / Folke Wulff

Een strategisch partnerschap

De ondernemingen die zich aan de zijde van WWF scharen, verbinden zich ertoe hun milieuprestaties te verbeteren volgens drie doelstellingen:

• VOORUITGANG BOEKEN

Het bedrijf verbindt er zich niet alleen toe om concrete, vernieuwende en duurzame oplossingen te zoeken om de milieuprestaties van zijn eigen activiteiten te verbeteren, maar zorgt ook voor een duurzaam gebruik van de natuurlijke rijkdommen (bij de toelevering) en biedt milieuvriendelijke producten en diensten aan zijn klanten aan (bij de afname). Er wordt een beroep gedaan op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen.

delijke producten en diensten aan zijn klanten aan (bij de afname). Er wordt een beroep gedaan op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemingen.

• SENSIBILISERING

Het bedrijf wijst zijn personeel, zijn klanten en zijn leveranciers door middel van interne en externe communicatie op de uitdagingen in verband met hun ecologische voetafdruk en stelt hen mogelijkheden voor om die te beperken. Het is van essentieel belang dat dit initiatief op het hoogste niveau de steun krijgt van de bedrijfsleiding en dat de onderneming de milieuwwaarden werkelijk verankert in haar bedrijfsstrategie.

• FINANCIERING VAN PROGRAMMA'S VOOR NATUUR-BEHOUD

Het bedrijf wordt een donor van WWF voor de bescherming van de ecosystemen die gevaar kunnen lopen door de activiteiten van het bedrijf en de ontginning van grondstoffen (bijvoorbeeld de suikerteelt, het gebruik van water, ...). Op die manier wordt de vernieuwing die voortkomt uit de samenwerking met WWF een concurrentievoordeel voor het bedrijf.

Twee voorbeelden van partnerschap

Na twee jaar samenwerking en op basis van een jaar lang gegevens verzamelen, gaat **EXKi**, als jonge groeiende onderneming op advies van WWF zijn ecologische voetafdruk beperken door duurzame acties in te voeren die

© Tetra Pak

oproepen tot meer respect voor het leefmilieu: op het vlak van energie, mobiliteit, toelevering, motivatie van de medewerkers en sensibilisering van de consumenten. EXKi wil zijn ecologische voetafdruk tegen 2010 met 25% verkleinen in vergelijking met 2008, door maatregelen als het gebruik van kringlooppapier, groene stroom, een beter afvalbeheer, een milieuvriendelijker mobiliteit van het personeel en besparingen op het vlak van verwarming. EXKi en WWF beslisten onlangs om hun samenwerking nog drie jaar voort te zetten.

Tegen 2010 wil de **multinationale groep Tetra Pak** in een groeiscenario toch zijn CO₂-uitstoot met 10% verminderen in vergelijking met 2005. Het bedrijf wil dit doen door te kiezen voor een efficiënter energieverbruik en door over te stappen op groene stroom. Tetra Pak is erin geslaagd om het toch al hoge recyclagepercentage van zijn verpakkingen van 72% nog te laten stijgen tot... 76%. Daarnaast verhoogt Tetra Pak ook het aandeel hout uit duurzaam beheerde bossen in zijn verpakkingen en heeft het bedrijf in België ook de *Fair Timber*-overeenkomst ondertekend, waarmee het zich ertoe verbindt om in zijn kantoren gebruik te maken van papier en hout uit duurzaam beheerde bossen.

Andere mogelijke vormen van samenwerking met WWF

TOMBOLA'S VOOR HET LEEFMILIEU

De tombola's bieden een aanzienlijke financiële steun voor de projecten van WWF. WWF bedankt **Bebat**, **3 Suisses**, **Landbouwkrediet**, **Yves Rocher**, **Ecover**, **Wienerberger**, **A.S. Adventure**, **eBay** en **Sara Lee** voor hun steun.

PRODUCTEN MET EEN WWF-LICENTIE

WWF maakt gebruik van sommige producten of diensten die ecologische voordelen bieden om zijn boodschap van milieubehoud bekend te maken bij een groot publiek. Voor elk verkocht product gaat een bepaald bedrag naar WWF. Zo heeft **Aurora Productions**, de belangrijkste distributeur van papierwaren in de Benelux, in samenwerking met WWF agenda's en schoolartikelen met het FSC-label ontworpen en die op de markt gebracht.

ACTIES VOOR MEER ZICHTBAARHEID GEDURENDE EEN BEPAALDE PERIODE

Door middel van originele acties hebben SCA tissues, Vileda en de SAS Radisson-hotels steun geboden aan natuurbehoudprojecten van WWF. Kellogg's, Dupuis en Dargaud maakten WWF dan weer beter bekend bij een jonger publiek.

1993

De houtsector, WWF en andere verenigingen stellen het FSC-label in (zie verder).

1997

WWF en Unilever roepen samen het MSC-label in het leven (vis afkomstig van duurzame visvangst).

2005

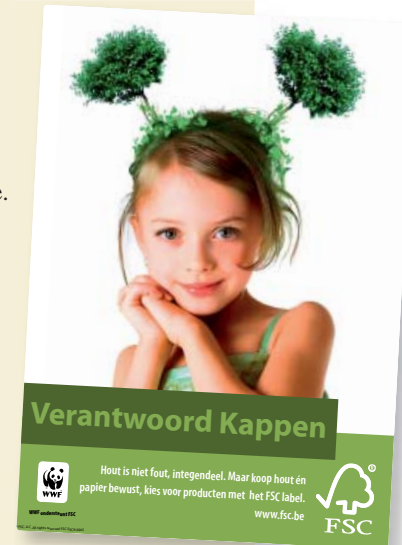
Het Climate Savers-programma: tientallen grote of multinationale ondernemingen (Tetra Pak, Nokia, Nike, IBM, Coca-Cola,...) verbinden zich ertoe om de CO₂-uitstoot in hun hele toeleveringsketen drastisch te verminderen.

WWF steunt het FSC-label

De *Forest Stewardship Council* (FSC) werd opgericht in 1993 en is een internationale organisatie die wereldwijd het duurzaam beheer van bossen wil bevorderen. WWF heeft honderden boscijgeenaren, bosbouwers en houthandelaren over de hele wereld geholpen om het FSC-certificaat te behalen. De voorbije zes jaar is de oppervlakte bossen met het FSC-label gestegen van 20 miljoen tot 100 miljoen hectare. Vandaag zijn meer dan 20 000 producten met het FSC-label (meubelen, bouw materiaal, papier) te koop bij een groot aantal handelaars.

Voor de consumenten

In België organiseert WWF campagnes die zich richten tot de consumenten (over tuinmeubelen bijvoorbeeld). WWF biedt steun bij certificeringsinitiatieven en het aankoopbeleid van de overheid op nationaal en internationaal vlak. WWF steunt ook de activiteiten van de vzw *Fair Timber*, die het duurzaam beheer van bossen overal ter wereld wil ondersteunen door in België gecertificeerd hout te promoten. Meer info: <http://www.fair-timber.be>

Ons educatieprogramma voor jongeren

www.wwf.be/school

© Frédéric Mauroy – <http://mauroy.eu>

Bij het sensibiliseringswerk van WWF staat het onderwijs centraal. Zowel in Vlaanderen als in Wallonië en Brussel zijn er op dat vlak vernieuwende projecten ontwikkeld.

Natuurlijk gaat het team dat verantwoordelijk is voor de educatieve projecten uit van de algemene strategie van WWF. Daarom zijn er projecten over klimaatverandering en de ecologische voetafdruk ontwikkeld voor jongeren van 9 tot 18 jaar.

In de weer voor het klimaat

De strijd tegen de klimaatverandering vormt de rode draad in deze lesmap voor leerkrachten van de basisschool en de eerste graad van het secundair onderwijs (9-14 jaar). Zij biedt de leerlingen de mogelijkheid om inzicht te verwerven in de klimaatverandering en concrete maatregelen te nemen op hun eigen school.

Moob-X: ontdek de verborgen kantjes van je gsm

www.moobx.net is een interactieve website. De gsm dient als uitgangspunt voor zes educatieve spel-

len die bedoeld zijn om jongeren van 14 tot 16 jaar bewust te maken van hun gedrag als consument. Bijna duizend jongeren en een honderdtal klassen namen deel aan de twee wedstrijden die in 2007-2008 zijn georganiseerd. De winnende klassen mochten deelnemen aan een workshop over duurzame ontwikkeling. www.moobx.net

Voetzoekers

Welke impact heeft onze levensstijl en ons consumptiegedrag op de natuurlijke rijkdommen

van onze planeet? Die cruciale vraag kunnen leerlingen van het tweede en derde jaar secundair onderwijs beantwoorden door deel te nemen aan het project *Voetzoekers*. Meer dan 280 klassen schreven zich in 2008 in op de website van deze ambitieuze campagne www.voetzoekers.be. De klassen konden gebruik maken van een online calculator om hun ecologische voetafdruk te berekenen en een project indienen om die afdruk te verkleinen. De projecten die door WWF worden geselecteerd, kunnen tot €2500 winnen. Een mooie manier om nieuwe milieuprojecten een kans te geven.

© WWF-Belgium

CO₂ op je bord

In het kader van de klimaatcampagne pakte WWF in scholen uit met de actie 'CO₂ op je bord', om jongeren van 10 tot 14 jaar warm te maken voor duurzaam geproduceerde voeding.

Tijdens een ontbijt konden de leerlingen eerst nagaan hoeveel CO₂ de voedingsmiddelen die ze elke dag verbruiken produceren. Vervolgens moesten zij een originele actie bedenken om het thema onder de aandacht te brengen. Een wedstrijd voorzag een beloning voor de meest dynamische klas in de twee taalgemeenschappen.

WWF en sensibilisering

In 2008 kwam WWF gemiddeld 155 keer per maand in de media: vooral met het autosalon, de klimaatverandering en de voorstelling van het *Living Planet Rapport* haalden we de voorpagina's.

www.wwf.be

In augustus 2007 lanceerden we een nieuwe website, die meer mogelijkheden heeft op het vlak van multimedia (video's, foto's, podcasts). In 2008 surfden **meer dan 405 000 bezoekers** naar www.wwf.be. WWF wist via zijn website 1 133 nieuwe leden te werven (tegenover 671 in 2007).

In 2008 kon de **junior website 7 000 cyberpanda's** registreren, jongeren van minder dan 14 jaar die reageerden op de vele voorstellen om in actie te komen voor onze planeet. Zij ontvingen allemaal een gratis maandelijks nieuwsbrief.

Autosalon van Brussel, februari 2008. De peter van WWF, de muzikant Yves Barbieux (Urban Trad) en vismensen voor de zwarte wolk die uit de uitlaat van een auto komt.

© Frédéric Mauroy – <http://mauroy.eu>

De oplage van het driemaandelijkse ledenblad **Panda magazine** bereikte vorig jaar **48 000 exemplaren** voor de twee landstalen.

Zoom, het driemaandelijkse jongerenmagazine dat in Panda magazine zat, heeft zijn laatste dagen beleefd. In 2009 verwennen we onze juniorleden met een nieuw magazine en een nieuwe website.

Een netwerk van vrijwilligers in heel België

De voorbije drie jaar is WWF erin geslaagd zijn vrijwilligersbestand uit te breiden. Vandaag tellen we **150 vrijwilligers** die klaar staan wanneer WWF in België sensibiliseringsacties organiseert. Hun taak bestaat er vooral in om het publiek te mobiliseren voor de campagnes van WWF.

De vrijwilligers ondersteunen de sensibiliseringsacties van WWF

© Frédéric Mauroy – <http://mauroy.eu>

Getuigenissen

“Ik voelde me al verschillende jaren aangesproken door de bescherming van het leefmilieu. Iedereen kan op zijn niveau kleine gebaren stellen. Dat is wat mij vandaag nog motiveert.”

Catherine Laurent, Ukkel, 26 jaar, vrijwilligster sinds november 2007

“Ik ben altijd al geïnteresseerd en bezorgd geweest om het lot van alle levende wezens op onze mooie planeet (zowel mensen als dieren en planten). Ik ben trots en gelukkig dat ik een bescheiden bijdrage kan leveren aan het werk van een organisatie die zich inzet voor het behoud van het leven in al zijn vormen.”

Hélène Jonckheer, La Boverie, 60 jaar, vrijwilligster sinds oktober 2005

“Heeft het wel zin als we niet allemaal samen een inspanning leveren? Het gaat ons allemaal aan en iedereen kan zich vragen stellen. Vandaar mijn inzet voor WWF. WWF zet schitterende projecten op en probeert door middel van educatie en bewustmaking de mensen ervan te overtuigen dat ze ook hun steentje moeten bijdragen.”

Jan Brans, Stevoort, 24 jaar, vrijwilliger sinds maart 2008

WWF in cijfers

Financieel jaar (01/07/2007 tot 30/06/2008)

	2008	2007
INKOMSTEN		
Lidmaatschappen en giften	3 358 072 €	2 868 463 €
WWF-postordercatalogus en wenskaartencatalogus	118 913 €	182 409 €
Tombola	316 177 €	235 724 €
Royalty's	207 000 €	239 135 €
Legaten	1 026 106 €	595 607 €
Gouvernementele hulp*	1 398 965 €	1 607 640 €
Nationale Loterij	200 000 €	200 000 €
Andere	142 853 €	42 897 €
	6 768 086 €	5 971 875 €
UITGAVEN		
Administratie	570 695 €	674 852 €
Fondsenwerving	789 477 €	712 667 €
Sensibilisatie en informatie (campagnes, publicaties, website,...)	1 589 600 €	1 356 787 €
Natuurbehoudsprogramma's in het Congobekken	1 608 481 €	1 459 175 €
Educatieve projecten in scholen	504 815 €	655 707 €
Provisies voor toekomstig natuurbehoudswerk		344 373 €
Bijdrage aan internationale WWF-projecten	486 448 €	360 687 €
	5 549 516 €	5 564 248 €
Beschikbare reserves voor natuurbehoud	1 218 570 €	407 627 €

* Subsidies van de verschillende Belgische overheden, de Europese Commissie en het Nederlandse Directoraat-Generaal voor Internationale Samenwerking.

WWF is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (<http://www.vef-aerf.be>)

De Raad van Bestuur van WWF-Belgium

VOORZITTER

- *Ronald Biegs*
Globalpraxis Group - Bestuurder

VICE-VOORZITTERS

- *Prof. Paul Galand*
Bioloog, Eredirecteur voor Onderzoek bij het FNRS
- *Eric De Keuleneer*
Executive director of Credibe nv; professor aan de ULB

SCHATBEWAARDER

- *Jean-Marie Postiaux*
Voorzitter van WWF Communauté francophone asbl
Benefits Finance Manager, Solvay Belgium

LEDEN

- *Lode G. Beckers*
Gedelegeerd bestuurder van Lobo nv - Bestuurder van Fortis Bank nv
- *Dr. Roseline C. Beudels-Jamar*
Hoofd van de Biologie-afdeling, sectie conservatie - Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
- *Eric Deckers*
Ere-notaris
- *Magda De Groeve*
Voorzitster WWF-Vlaanderen vzw
Voormalig diensthoofd Educatie van de Zoo van Antwerpen
- *Jean-Pierre Dutry*
Voorzitter van Turbowinds nv
- *Evelyn Gessler*
Managing director van Decider's
Voorzitster van de Belgo-Luxemburgse Kamer van Koophandel in Frankrijk (CCBL).
- *Guido Ravoet*
Secretaris-generaal van de Europese Federatie van het Bankwezen
- *Patrick Van Damme*
Professor aan de Universiteit van Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen
- *Yan Verschueren*
Directeur Educatie van het Natuurcentrum Beisbroek
- *Anne Vierstraete*
Directeur van het Erasmusfonds voor Medisch Onderzoek

© WWF-Belgium

Steun WWF door een gift te
doen of WWF in uw testament
op te nemen.

WWF-Belgium

E. Jacquainlaan 90
1000 Brussel
Tel: + 32 2 340 09 99
Fax: + 32 2 340 09 33
Email: info@wwf.be

www.wwf.be

Nationale Loterij
creëert kansen